

NORGES HØYESTERETT

Den 6. desember 2012 avsa Høyesterett dom i

HR-2012-02309-A, (sak nr. 2012/1092), sivil sak, anke over dom,

Oslo kommune

(Kommuneadvokaten i Oslo
v/advokat Trine Riiber – til prøve)

mot

A

(advokat Julie Conradi-Larsen – til prøve)

B

(advokat John Christian Elden)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Bergsjø**: Saken gjelder biologiske foreldres rett til samvær med barn etter omsorgsovertakelse i medhold av barnevernloven. Den reiser særlig spørsmål om omfanget av samværet når foreldrene krever samvær hver for seg.
- (2) C er født 13. februar 2007 og dermed snart seks år gammel. Hennes mor er B, mens far er A. C bor nå hos fosterforeldre etter at det er fattet vedtak om omsorgsovertakelse.
- (3) B begynte å eksperimentere med rus allerede da hun var tolv år, og hun har siden slitt med rusproblemer og psykiske vansker. I perioder har hun vært rusfri, men har også hatt tilbakefall. Det er opplyst at hun misbrukte alkohol i begynnelsen av svangerskapet med C. Rapporter har beskrevet problemer knyttet til manglende impulskontroll, svake sosiale ferdigheter, uheldig nettverk, mangel på utdanning og ubearbeidet sorg. Bs er ved to anledninger bøtlagt for mindre alvorlige forhold. Hun fikk datteren D 25. januar 2012 og giftet seg sommeren 2012 med Ds far – E. Kort tid etter flyttet familien til X, der de nå bor sammen i leid leilighet.

- (4) A har hverken bodd sammen med C eller hennes mor. Også han har vært rusmisbruker i en årrekke. Han er domfelt ved flere anledninger, også for alvorlige forhold. I februar 2007 påbegynte han soning av en lengre fengselsstraff, og han soner nå i Halden fengsel. Det er opplyst at han vil bli løslatt i februar 2013. Imidlertid ble han i januar 2012 anmeldt for drapsforsøk og legemsbeskadigelse, og han skal ha erkjent straffskyld for legemsbeskadigelse. Tiltale er ikke tatt ut.
- (5) C bodde sammen med moren i sine første leveår. Allerede før fødselen ble det imidlertid satt i gang undersøkelsessak i regi av barnevernet, og det ble få dager etter fødselen fattet vedtak om plassering på Aline barnevernsenter. Barneverntjenesten vedtok i mars 2008 å dekke utgifter til barnehage og halvårslige samarbeidsmøter. I august 2008 ble det truffet vedtak om tilsyn i hjemmet, som ble fulgt opp av en virksomhet kalt "Plan B". Bs trakk samtykket til videreføring av dette tiltaket i mars 2009. Omsorgssituasjonen og Cs utvikling ble utredet, og i vedtak i januar 2010 ble C med samtykke fra moren midlertidig plassert hos sin farmor. Etter at samtykket ble trukket kort tid etter, ble C frivillig plassert hos sin morfar i februar 2010. Morfaren og hans ektefelle hadde på det tidspunktet allerede hatt mye samvær med C.
- (6) Oslo kommune fremmet 15. juli 2010 sak for fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker, Oslo og Akershus med forslag om omsorgsovertakelse og plassering i fosterhjem. Fylkesnemnda fattet 16. november 2010 vedtak med slik slutning:
- "1. Oslo kommune Y overtar omsorgen for C født 13. februar 2007 i medhold av lov om barneverntjenester § 4-8 annet ledd, jf. § 4-12, første ledd, bokstav a og annet ledd.**
 - 2. C plasseres i fosterhjem i medhold av barneverntjenesteloven § 4-14, bokstav a jf. § 4-15.**
 - 3. C forblir plassert i sitt nåværende fosterhjem inntil barneverntjenesten har avgjort valg av framtidig fosterhjem for henne.**
 - 4. B og C har rett til samvær med hverandre seks ganger i året av to timers varighet under tilsyn i medhold av barneverntjenesteloven § 4-19. Samværene søkes lagt opptil tidspunkter da C skal ha avtalt samvær med sin morfar og hans kone.**
 - 5. A og C har rett til samvær med hverandre tre ganger av to timers varighet under tilsyn i medhold av barneverntjenesteloven § 4-19."**
- (7) Morfar og hans ektefelle hadde en besøksavtale som opprinnelig innebar at C hadde helgesamvær med to overnattinger hver sjettede uke. Etter fylkesnemndas vedtak ble samværet nedtrappet til dagssamvær uten overnatting hver sjettede lørdag. Senere er samværet ytterligere redusert.
- (8) A og B tok ut stevning henholdsvis 30. november og 21. desember 2010. Begge la ned påstand om at vedtaket skulle oppheves og bestred at det var grunnlag for omsorgsovertakelse. Subsidiært tok de til orde for et mer omfattende samvær. Både A og B frafalt senere anførselen om opphevelse av vedtaket om omsorgsovertakelse, og saken har siden utelukkende omhandlet samværets omfang. Oslo tingrett avsa 22. mars 2011 dom med slik domsslutning:

- "1. **A og C har rett til samvær med hverandre 3 ganger i året av 3 timers varighet. Barneverntjenesten gis anledning til å føre tilsyn under samværene.**
2. **B og C har rett til samvær med hverandre 6 ganger i året av 4 timers varighet. Samværene skal finne sted under de samværene som C har med sin morfar Jan Haavik og hans kone."**
- (9) Oslo kommune påanket dommen til Borgarting lagmannsrett, som 16. april 2012 avsa dom med slik domsslutning:
- "1. **A og C har rett til samvær med hverandre 3 ganger i året av 2 timers varighet. Barneverntjenesten gis anledning til å føre tilsyn under samværene.**
2. **B og C har rett til samvær med hverandre 6 ganger i året av 4 timers varighet. Barneverntjenesten gis anledning til å føre tilsyn under samværene."**
- (10) Kommunen har påanket lagmannsrettens dom til Høyesterett. Anken retter seg mot rettsanvendelsen. For Høyesterett er det fremlagt enkelte nye bevis, men saken står i det vesentlige i samme stilling som for de tidligere instanser.
- (11) Den ankende part – *Oslo kommune* – har i det vesentligste gjort gjeldende:
- (12) Lagmannsretten har fastsatt et for omfattende samvær mellom C og hennes foreldre. Barnets beste skal være avgjørende, og det blir da uriktig å forutsette at C kan ha inntil tolv samvær per år med biologisk familie. Når foreldrene krever samvær hver for seg, må resultatet bli færre samvær for den enkelte forelder, slik at belastningen ikke blir for stor for barnet. I dette tilfellet er det tale om en langvarig plassering, og formålet med samværene er da å bevare kjennskap til foreldrene. Kontinuitet er viktig, samtidig som det må ses hen til om samværene virker utviklingsfremmende. Ved fastsettelsen må det legges vekt på at C har særlige behov, og at det nå er viktig å bygge opp en trygg og stabil tilknytning til fosterforeldrene. Rettspraksis tilsier at totalt antall årlige samvær ved langvarige fosterhjems plasseringer bør ligge mellom tre og seks.
- (13) Det kan ikke legges til grunn at foreldres samvær alltid skal gå foran barnets rett til å være sammen med andre, for eksempel besteforeldre. Så lenge barnets beste er det avgjørende kriterium, kan foreldrenes behov måtte vike. Når foreldre krever samvær hver for seg, kan det ikke oppstilles et krav om "særlige grunner" for å begrense fars samvær til to per år. Det er behov for tilsyn under samværene.
- (14) Oslo kommune har lagt ned slik påstand:
- "1. **A skal ha samvær med C to ganger i året i to timer hver gang. Barneverntjenesten kan føre tilsyn under samværene.**
2. **B skal ha samvær med C tre ganger i året i to timer hver gang. Barneverntjenesten kan føre tilsyn under samværene."**
- (15) Ankemotpart nr. 1 – A – har i det vesentligste anført:
- (16) Lagmannsrettens vurdering av samværsspørsmålet er fornuftig, og anken bør forkastes. Utgangspunktet er at barn og foreldre har rett til samvær med hverandre, likevel slik at barnets beste skal være det avgjørende kriterium. Det biologiske prinsipp må ha stor

tyngde i vurderingen. Samvær med foreldre bidrar til at barnet får forståelse for sin livshistorie, til identitetsbygging og til kontinuitet. Etter gjeldende rett kan det ikke kreves at samværene skal være utviklingsfremmende. Foreldrenes samvær må gå foran besteforeldrenes.

- (17) Det kreves særlige grunner for å begrense fars samvær ytterligere, og noen slike grunner er ikke påvist. Far har hatt jevnlig kontakt med sin datter helt siden fødselen, om enn ikke hyppig. Samværene har fungert bra, og C har ikke hatt noen negative reaksjoner knyttet til disse. I og med at far for tiden soner i fengsel, aksepteres inntil videre at barneverntjenesten kan føre tilsyn.

- (18) A har lagt ned slik påstand:

"Anken forkastes."

- (19) Ankemotpart nr. 2 – B – har i det vesentligste gjort gjeldende:

- (20) Samværet mellom C og hennes mor bør være mer omfattende enn det lagmannsretten har lagt til grunn. Det biologiske prinsipp står sentralt ved vurderingen, og formålet med samværsretten må være å skape grunnlag for tilbakeføring på sikt. Gjeldende rett oppstiller ikke noe krav om at samværene må være utviklingsfremmende, men det aksepteres at de ikke må hemme utviklingen.

- (21) Omfanget av samværet med mor bør heller utvides enn innskrenkes. Ved vurderingen må det ses hen til at mor har hatt en svært positiv utvikling siden lagmannsrettens dom. Hun tar godt vare på sitt yngste barn D, har brutt med sitt gamle miljø, har vært rusfri lenge og er etablert med sin familie i trygge og stabile omgivelser. Samværene mellom mor og C har fungert godt. Det er ikke behov for tilsyn under samværene.

- (22) B har lagt ned slik påstand:

"Prinsipalt: Samvær fastsettes etter Høyesteretts skjønn.

Subsidiært: Anken forkastes."

- (23) *Jeg er kommet til at anken delvis fører frem.*

- (24) Som jeg allerede har nevnt, er spørsmålet i saken omfanget av samvær mellom C og hennes biologiske foreldre, jf. barnevernloven 17. juli 1992 nr. 100 § 4-19. Høyesterett har i medhold av tvisteloven § 36-5 tredje ledd full kompetanse og prøver alle sider av saken.

- (25) Barnevernloven § 4-19 første og andre ledd lyder:

"Barn og foreldre har, hvis ikke annet er bestemt, rett til samvær med hverandre.

Når det er fattet vedtak om omsorgsovertakelse, skal fylkesnemnda ta standpunkt til omfanget av samværsretten, men kan også bestemme at det av hensyn til barnet ikke skal være samvær. Fylkesnemnda kan også bestemme at foreldrene ikke skal ha rett til å vite hvor barnet er."

- (26) Utgangspunktet er etter dette at barn og foreldre har rett til samvær med hverandre, likevel slik at det kan gjøres unntak. Det er ikke inntatt nærmere retningslinjer for vurderingen i § 4-19, men i § 4-1 heter det:

"Ved anvendelse av bestemmelsene i dette kapitlet skal det legges avgjørende vekt på å finne tiltak som er til beste for barnet. Herunder skal legges vekt på å gi barnet stabil og god voksenkontakt og kontinuitet i omsorgen."

- (27) Foreldrenes rett til samvær med sine barn etter omsorgsovertakelse er et utslag av "det biologiske prinsipp". Til grunn for prinsippet ligger at foreldrene har det primære ansvaret for barns omsorg, mens barnevernet har det subsidiære. Begrepet "det biologiske prinsipp" er ikke nevnt i barnevernloven, men har kommet til uttrykk i bestemmelser som beskytter tilknytningen mellom foreldre og deres barn, og som stiller opp skranker for inngripen fra barnevernets side. Jeg viser til NOU 2012: 5 Bedre beskyttelse av barns utvikling, der et ekspertutvalg gjennomgår og utreder prinsippets plass i barnevernet. På side 42 vises det til sosiallovutvalgets utredning fra 1985:

"Sosiallovutvalgets utgangspunkt om at barn skal vokse opp hos sine foreldre ble her begrunnet med at loven bør utformes i samsvar med normalordningen i samfunnet, at det generelt eksisterer sterke følelsesmessig bånd mellom foreldre og barn, og at det generelt vil ha en verdi for barnet å bevare disse båndene. I forbindelse med sosiallovutvalgets drøftelser av samværsrett ble biologiens egenverdi trukket frem:

'Det er alminnelig akseptert at det generelt er et gode for barnet å ha kontakt også med de biologiske foreldre, og dette bør være lovens utgangspunkt.'"

- (28) I NOU 2012: 5 side 49 oppsummeres betydningen av det biologiske prinsipp:

"Det biologiske prinsipp har, i likhet med øvrige grunnprinsipper i barnevernretten, flere rettslige funksjoner. At prinsippet utgjør en grunnverdi som barnevernloven bygger på og gjenspeiler verdier som ligger til grunn for sentrale menneskerettigheter, får betydning for tolkningen av regelverket og for den konkrete skjønnsutøvelsen i enkeltsaker. Prinsippet har derfor betydning for om, og eventuelt hvilke, rettslige bånd foreldre og barn skal ha."

- (29) Ekspertutvalget har i NOU 2012: 5 anbefalt innføring av "det utviklingsstøttende tilknytningsprinsipp". Kommunen har vist til dette og har påpekt betydningen av at samværene virker utviklingsfremmende. I utredningen side 86 heter det:

"Utvalget legger til grunn at forskningen om samspillet mellom barn og omsorgspersonene er så avgjørende for barns utvikling og fungering at den må tillegges avgjørende vekt i beslutningsprosessen om bosted, samvær og tilbakeføring i barnevernsaker."

Utvalget anbefaler derfor at det etableres et fjerde førende prinsipp for vurdering av vanskelige avgjørelser i barnevernsaker. Bakgrunnen er at en for stor vektning av egenverdien av det biologiske prinsipp kan føre til at barnet vokser opp under ugunstige omsorgsbetingelser dersom tilknytningen og relasjonsutviklingen mellom barnet og omsorgspersonene er svak. Utvalget anbefaler derfor at det utviklingsstøttende tilknytningsprinsipp gis forrang i forhold til det biologiske prinsipp i saker der tilknytnings- og relasjonskvaliteten er til hinder for barnets utvikling."

- (30) Anbefalingen har møtt motbør, idet flere høringsinstanser har vært kritiske. Det fremstår på den bakgrunn som uklart hva som vil komme ut av utvalgsarbeidet. Avgjørelsen i

denne saken må uansett bygge på gjeldende rett, og i så måte gir utredningen på dette punkt etter mitt syn liten veiledning.

- (31) Ved vurderingen av samværets omfang må det skilles mellom midlertidige plasseringer og langtidsplasseringer. Rettstilstanden er oppsummert på en dekkende måte i NOU 2000: 12 side 211. Det heter der:

"Det følger av forarbeidene (Ot.prp. nr.44 (1991–1992) s. 51 første spalte) at

' ... spørsmålet om samværsrett henger sammen med spørsmålet om vedtakets varighet og hva som vil være målsettingen med vedtaket. '

Dette er i samsvar med hva Høyesterett har lagt til grunn i en avgjørelse fra 1998 (Rt. 1998 s. 787). Saken gjaldt spørsmålet om en far etter at barneverntjenesten hadde overtatt omsorgen, skulle ha rett til samvær med sin 10 år gamle sønn. I dommen er det en del uttalelser av generell karakter. Når det gjelder barnets beste uttales det:

' ... hensynet til stabil og god voksenkontakt for barnet og kontinuitet i omsorgen kan ved omsorgsovertagelse medføre at et mer begrenset samvær må anses for å være til det beste for barnet'.

Det het også at:

'I de tilfelle omsorgsovertakelse antas å være midlertidig og tilbakeføringen ventes å finne sted innen rimelig tid, bør det sørges for at kontakten mellom de biologiske foreldrene og barnet holdes best mulig vedlike jf uttalelsene i NOU 1985:18 side 162. Dette tilsier etter hvert hyppige samvær av noe lengre varighet. Hvis tilbakeføringen ikke kan påregnes eller ligger langt fram i tid, tar samvær sikte på at barnet skal få kjennskap til sitt biologiske opphav med henblikk på en eventuell senere tilknytning når barnet vokser til. Hovedmålsettingen over tid må være at også mer begrenset samvær fungerer til barnets beste ut fra følelser, interesser og behov.'

Omfanget av samvær vil etter dette være avhengig av hvilken type plassering det gjelder. Midlertidige plasseringer skal ha hyppige samvær for å gjøre en tilbakeføring lettere. Langtidsplasseringer skal ha sjeldnere samvær, og barnet skal ha et kjennsksforhold til de biologiske foreldrene. Formålet med samværet er da å gi barnet en mer kognitiv/intellektuell forståelse av hvem som er de biologiske foreldrene, og ikke å skape eller opprettholde en følelsesmessig tilknytning til foreldrene."

- (32) Før jeg går over til vurderingen av foreliggende sak, nevner jeg at Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK) artikkel 8 beskytter privatlivet og familielivet, mens barnekonvensjonen artikkel 9 nr. 3 og artikkel 3 nr. 1 gir bestemmelser om rett til samvær og barnets beste. Norsk intern rett er i samsvar med våre internasjonale forpliktelser på dette området, og saken gir derfor ikke foranledning til å gå nærmere inn på konvensjonsbestemmelsene.
- (33) I denne saken har begge foreldrene tidligere sagt seg enige i at det ikke er aktuelt med tilbakeføring innen rimelig tid. Mor har for Høyesterett gitt uttrykk for et endret syn, idet hun i et skriv 14. november 2012 har uttalt at hun vil "søke om å få tilbakeført omsorgen for C ved neste korsvei". Riktignok taler mye for at mor er inne i en positiv utvikling, noe jeg straks kommer tilbake til. Hun har likevel fortsatt klare utfordringer, samtidig som hun i en årrekke har hatt betydelige problemer med rus og psykiske plager. C har på sin side behov for stabilitet og kontinuitet. Jeg finner det på denne bakgrunn klart at mor på kort sikt ikke kan overta omsorgen for C. Far soner som nevnt en lengre fengselsstraff, og han hverken ønsker eller er egnet til å overta omsorgen på det nåværende tidspunkt.

Plasseringen i fosterhjem må derfor – på samme måte som for tingretten og lagmannsretten – vurderes i et langsiktig perspektiv.

- (34) Omfanget av samværet må etter dette innrettes slik at det ikke er til hinder for å etablere en trygg og god relasjon til fosterforeldrene. Samtidig må det ivareta hensynet til å skape og vedlikeholde barnets kjennskap til og forståelse for sitt biologiske opphav. Jeg viser til kriteriene stilt opp i Rt. 1998 side 787, som jeg tidligere har nevnt.
- (35) Lagmannsretten har lagt til grunn at C og hennes mor skal ha seks årlige samvær med en varighet av fire timer hver gang. For far har lagmannsretten fastsatt tre samvær hvert år av to timers varighet. Samlet sett gir dette etter kommunens syn for mange samvær, blant annet fordi C også har en besøksavtale med sin morfar og hans ektefelle. Etter kommunens oppfatning bør C ikke ha mer enn fem årlige samvær med sine foreldre, fordelt på to med far og tre med mor. Det er fra kommunens side anført at det gjelder en "tålegrense", og at lagmannsretten har lagt denne for høyt når den har tatt utgangspunkt i at Cs samvær med sin biologiske familie ikke bør overstige tolv ganger i året.
- (36) Til dette bemerker jeg at hensynet til kontinuitet og stabilitet vil legge begrensninger på antallet samvær med biologiske foreldre. Ved vurderingen er det også naturlig å se hen til hva den faglige ekspertise til enhver tid måtte si om hva som erfaringsmessig er gunstigst for barnet. Men det må foretas en konkret vurdering i det enkelte tilfelle, der det etter barnevernloven § 4-1 skal legges avgjørende vekt på barnets beste. Hvor mange samvær som er til beste for barnet, vil nødvendigvis variere fra sak til sak. Jeg finner det på den bakgrunn klart at det ikke er mulig å etablere en fast "tålegrense".
- (37) Selv om det ikke kan trekkes opp klare grenser for hvor mye samvær barn generelt bør ha med sine foreldre, har det interesse å se på nivået i rettspraksis. Høyesterett har behandlet flere saker om samværsrett, og antallet samvær ved langvarige fosterhjems plasseringer har i de fleste variert mellom tre og seks per år. Dette gjelder saker der det bare er fastsatt samvær for en forelder eller felles samvær for begge. I Rt. 2006 side 1672 behandlet Høyesterett en sak der foreldrene krevde samvær hver for seg. Resultatet i den saken ble seks årlige samvær for hver av foreldrene av seks timers varighet.
- (38) Som en konsekvens av at hver av foreldrene har en lovfestet rett til samvær med sine barn, vil det etter mitt syn ofte være naturlig med et noe høyere samlet antall samvær når foreldrene krever samvær hver for seg enn ellers. Hensynet til barnets beste gjør på den annen side at det sjelden vil være grunnlag for å doble det totale antallet samvær som følge av separate krav fra foreldrene.
- (39) Som et utgangspunkt for fastsettelsen av samværets omfang finner jeg det også naturlig å kommentere forholdet til besøksordningen med morfar og hans ektefelle. Jeg nevner først at slektninger og andre på visse vilkår kan kreve samvær etter barnevernloven § 4-19 fjerde ledd. Noe slikt krav er ikke fremmet i saken, og Høyesterett skal ikke fastsette samvær for morfar og hans ektefelle. Foranlediget av partenes argumentasjon nevner jeg likevel at samværet med foreldre må ses i sammenheng med den kontakt C har med sin biologiske familie for øvrig. Barnets beste skal etter barnevernloven § 4-1 tillegges avgjørende vekt. C synes å være sterkt knyttet til morfar og hans ektefelle, og jeg legger til grunn at barnets beste tilsier at kontakten opprettholdes. Besøksordningen med morfar må derfor inngå i totalvurderingen av samværets omfang. Etter mitt syn er det for

kategorisk når lagmannsretten slår fast at foreldrenes samværsrett må gis forrang fremfor Cs samvær med besteforeldrene.

- (40) Jeg går så over til konkret å vurdere omfanget av samværsretten i denne saken. Mitt utgangspunkt etter bevisførselen er at C er sårbar, og at hun trenger stabilitet og ro rundt sin situasjon. Hun har hatt reaksjoner etter samvær med morfar, samtidig som det foreløpig ikke har vært mulig å bygge opp en sterk nok tilknytning til fosterfamilien. Jeg viser her til en rapport fra psykolog Vibeke Hafstad 12. oktober 2012, der det blant annet heter:

"For at hun skal kunne benytte sitt potensial og i størst mulig grad få god psykisk helse og relasjonell fungering er det viktig at jenta gjennom fosterforeldrene hjelpes til tilhørighet og trygg tilknytning."

- (41) Når det så gjelder omfanget av mors samvær, nevner jeg først at hun har hatt fem samvær med C i 2011 og tre i 2012. Samværene opplyses å ha fungert greit, og de har ikke ført til negative reaksjoner hos C. Rapporten er mest positiv etter det siste samværet, da andre familiemedlemmer ikke deltok. Imidlertid tyder mye på at det ikke er en spesielt nær følelsesmessig tilknytning mellom C og moren, noe som kan skyldes at moren før omsorgsovertakelsen i stor grad overløt omsorgen til andre familiemedlemmer.
- (42) Jeg bygger ellers på at mor er inne i en god utvikling. Hun har brutt med sitt tidligere miljø, og har etablert seg i X med ektefelle og datteren D. Barneverntjenesten har ikke funnet grunn til bekymring for Ds omsorgssituasjon. Mor planlegger å ta skolegang for å kvalifisere seg til yrkeslivet og synes oppriktig opptatt av å komme seg ut av de problemer hun har slitt med. Samtidig er det på det rene at hun har hatt store problemer i lang tid, noe som gjør det nødvendig å vurdere utviklingen over et lengre tidsperspektiv.
- (43) Til tross for den positive utviklingen, har jeg kommet til at antallet samvær med mor må reduseres noe i forhold til lagmannsrettens dom. Jeg legger avgjørende vekt på at Cs beste nå tilsier at hun får ro, slik at hun kan etablere den nødvendige tilknytning til fosterfamilien. Etter mitt syn bør C ha fire årlige samvær med moren av tre timers varighet. Jeg presiserer i denne forbindelse at det i dommen skal fastsettes et minimumssamvær. Dersom mors utvikling fortsetter i riktig retning – og forutsatt at det er til Cs beste – kan barneverntjenesten vurdere å utvide samværsordningen.
- (44) Jeg går så over til å vurdere omfanget av As samvær med C. Som nevnt har han aldri bodd sammen med datteren. Han har imidlertid hatt regelmessige, men sjeldne samvær med henne. I 2011 var det to samvær, begge hjemme hos farmor. Også i 2012 har far og datter hatt to samvær, men disse har funnet sted i Oslo fengsel. Rapporter tyder på at samværene stort sett har forløpt greit, men at C var noe rastløs og ville hjem før tiden under det siste samværet. På bakgrunn av den nevnte siktelsen for nye – og alvorlige – forhold som A har erkjent, er det grunn til å tro at han vil måtte sone en ikke ubetydelig fengselsstraff også etter planlagt løslatelse i februar 2013.
- (45) A har under henvisning til Rt. 2001 side 14 anført at det kreves "særlige grunner" for å begrense antallet samvær ytterligere i forhold til de tre besøk som lagmannsretten har fastsatt. Om det forhold at foreldrene krever samvær hver for seg – slik at det totale antall samvær blir høyere – kan utgjøre en slik særlig grunn, finner jeg det ikke nødvendig å ta stilling til. Vilklårene for et minimumssamvær er uansett oppfylt ved at samvær inntil videre må skje i fengsel, ved As kriminelle aktivitet og på grunn av hans rusproblemer. På

denne bakgrunn har jeg kommet til at samværet mellom A og C ut fra hennes beste må settes til to årlige samvær av to timers varighet. Dette anses tilstrekkelig til at C bevarer kjennskapet til faren.

- (46) Oslo kommune har gjort gjeldende at samvær både med mor og far må avvikles under tilsyn. Jeg er enig i dette. Selv om mor er inne i en positiv utvikling, må hennes forhold til rusmidler anses uavklart. Når jeg også tar i betraktning øvrige belastninger i hennes situasjon, finner jeg at barneverntjenesten må gis anledning til å føre tilsyn under samværene med datteren. Fars kriminelle adferd og rusproblemer gjør tilsyn nødvendig også under Cs samvær med ham.
- (47) Jeg stemmer for denne

D O M :

1. A og C har rett til samvær med hverandre to ganger i året av to timers varighet. Barneverntjenesten gis anledning til å føre tilsyn under samværene.
2. B og C har rett til samvær med hverandre fire ganger i året av tre timers varighet. Barneverntjenesten gis anledning til å føre tilsyn under samværene.

- (48) Dommer **Kallerud:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (49) Dommer **Endresen:** Likeså.
- (50) Dommer **Normann:** Likeså.
- (51) Dommer **Skoghøy:** Likeså.
- (52) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

1. A og C har rett til samvær med hverandre to ganger i året av to timers varighet. Barneverntjenesten gis anledning til å føre tilsyn under samværene.
2. B og C har rett til samvær med hverandre fire ganger i året av tre timers varighet. Barneverntjenesten gis anledning til å føre tilsyn under samværene.

Riktig utskrift bekreftes:

